

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ลักษณะและปริมาณของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เด็กวัยรุ่นชายและหญิงที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ จำนวน 60 คน ซึ่งได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านทุ่งมหาเมฆ จำนวน 30 คน สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 30 คน และเด็กวัยรุ่นชายและหญิงที่อยู่ในมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพิศยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

1.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงหลายขั้นตอน (Purposive Multistage Selection) โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. นำรายชื่อสถานสงเคราะห์ของรัฐและเอกชน ที่ให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนมาแจกแจง
2. คัดเลือกสถานสงเคราะห์ของรัฐ และสถานสงเคราะห์ของเอกชน แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกว่า สถานสงเคราะห์นั้นต้องไม่ใช่สถานแรกรับเด็ก หรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ซึ่งได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ และมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพิศยา จังหวัดชลบุรี
3. ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีระดับอายุ 10-12 ปี ระดับอายุ 12-14 ปี และระดับอายุ 14-16 ปี ระดับละ 10 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

4. ในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ มีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพศชายเช่นเดียวกัน

5. ในสถานสงเคราะห์มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพญา สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีระดับอายุ 10-12 ปี ระดับอายุ 12-14 ปี และระดับอายุ 14-16 ปี ระดับละ 10 คนด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และในเพศชายมีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเช่นเดียวกัน รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลงจากแบบสำรวจพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่ศาสตราจารย์ ดร.ชัยพร วิชาวุธ และคณะสร้างขึ้น โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เป็นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ มีลักษณะให้เลือกตอบ (Multiple Choice) จำนวน 4 คำถาม ดังนี้

1. เพศ
2. ระดับอายุ
3. ระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์
4. ประเภทของสถานสงเคราะห์

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่วัดตัวจริยธรรม 20 พฤติกรรม ซึ่งแตกเป็นข้อกระทงพฤติกรรมจริยธรรม 20 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 1 แต่ละข้อการกระทำประกอบด้วยคำถามย่อย 4 คำถาม ได้แก่ เคยทำหรือไม่ จะทำหรือไม่เมื่อมีโอกาส เคยเห็นคนอื่นทำหรือไม่ และคิดว่าคนอื่นจะทำหรือไม่เมื่อมีโอกาส ในแต่ละคำถามจะเป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ (Objective Multiple Choice) จำนวน 3 ตัวเลือก ผู้ตอบจะขีดเครื่องหมาย / ลงหน้าตัวเลือกที่ต้องการดังตัวอย่าง

พฤติกรรม : การพูดเพื่อให้ตนเองไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน

เคยทำหรือไม่	___ เคยทำบ่อยๆ	___ เคยทำนานๆครั้ง	___ ไม่เคยทำ
จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส	___ จะทำแน่ๆ	___ อาจจะทำ	___ จะไม่ทำ
เคยเห็นคนอื่นทำหรือไม่	___ เคยเห็นบ่อยๆ	___ เคยเห็นนานๆครั้ง	___ ไม่เคยเห็น
คิดว่าคนอื่นจะทำหรือไม่	___ จะทำแน่ๆ	___ อาจจะทำ	___ จะไม่ทำ

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางบวก มีหลักเกณฑ์ดังนี้

เคยทำบ่อยๆ	จะทำแน่ๆ	เคยเห็นบ่อยๆ	ได้คะแนนเท่ากับ 2
เคยทำนานๆครั้ง	อาจจะทำ	เคยเห็นนานๆครั้ง	ได้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่เคยทำ	จะไม่ทำ	ไม่เคยเห็น	ได้คะแนนเท่ากับ 0

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางลบ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

เคยทำบ่อยๆ	จะทำแน่ๆ	เคยเห็นบ่อยๆ	ได้คะแนนเท่ากับ 0
เคยทำนานๆครั้ง	อาจจะทำ	เคยเห็นนานๆครั้ง	ได้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่เคยทำ	จะไม่ทำ	ไม่เคยเห็น	ได้คะแนนเท่ากับ 2

ส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินความถูกต้องของการกระทำว่ามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด โดยให้ผู้ตอบแบบสำรวจขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตน ซึ่งแบ่งระดับความถูกต้องของการกระทำเป็น 5 ระดับ ดังตัวอย่าง

ระดับความถูกต้องของการกระทำ : ถูกที่สุด : ถูก : ตัดสินไม่ได้ : ผิด : ผิดที่สุด
การกระทำ

การใส่ร้ายผู้อื่นว่ากระทำผิด เพื่อให้เกิดผลดี

แก้ตน

การข่มขู่ของผู้อื่นมาใช้แล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ

การตรวจให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางบวก มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ถูกที่สุด	ให้	5	คะแนน
ถูก	ให้	4	คะแนน
ตัดสินไม่ได้	ให้	3	คะแนน
ผิด	ให้	2	คะแนน
ผิดที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางลบ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ถูกที่สุด	ให้	1	คะแนน
ถูก	ให้	2	คะแนน
ตัดสินไม่ได้	ให้	3	คะแนน
ผิด	ให้	4	คะแนน
ผิดที่สุด	ให้	5	คะแนน

แบบสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมทั้ง 20 พฤติกรรม ได้มาจากผลการสัมมนาของ
ชัยพร วิชชาวัช, พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และ ชีระพร อูวรรณโณ ร่วมกับกลุ่มผู้วิจัยจริยธรรม
ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติรวม 8 คน จากการสัมมนาของกลุ่มอาจารย์และนิสิตบัณฑิตที่เรียน
วิชาสัมมนาจิตวิทยาพฤติกรรมจริยธรรม ของภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในภาคต้นปีการศึกษา 2525 จำนวน 18 คน และจากการรวบรวมรายการพฤติกรรมในเอกสาร หลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษา และรายงานการสัมมนาและการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรม ของหน่วยงานต่างๆ เพื่อการศึกษาโครงการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่อง สภาพที่เป็นอยู่ของพฤติกรรมจริยธรรมของคนไทย (ชัยพร วิชชาวุธ, 2526 : 143) ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลง เนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังมีรายการตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อการกระทำของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม

พฤติกรรม	การกระทำ
1. การพูดปด	1. การพูดปดเพื่อให้ตนเองไม่ต้องได้รับความเดือดร้อน
2. การรักษาสัญญา	2. การปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้แม้ว่าจะเกิดผลเสียหายแก่ตน
3. การให้ร้ายป้ายสี	3. การให้ร้ายป้ายสีผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลดีแก่ตน
4. การขโมย	4. การขโมยของของผู้อื่นมาใช้แล้วไม่ส่งคืนเจ้าของ
5. การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	5. การช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอ ยากไร้ และด้อยโอกาสกว่า
6. การให้อภัย	6. การไม่คิดแก้แค้นผูกพยาบาทผู้ที่ทำผิดต่อตน
7. การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	7. การไม่ซ้ำเติมผู้ที่ได้รับความทุกข์ยาก แม้ว่าจะเป็นคนที่เราไม่ชอบ
8. การอิจฉาริษยา	8. การกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยความอิจฉาริษยา
9. การปฏิบัติต่อผู้มีอาวุโสในทางที่ดี	9. การเคารพ และให้เกียรติแก่ผู้มีอาวุโสกว่า
10. การเชื่อฟังผู้ใหญ่	10. การไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบและข้อห้ามของผู้ใหญ่ แม้ว่าตนอยากกระทำ
11. การแสดงความกตัญญูต่อบุคคล	11. การกระทำเพื่อตอบแทนผู้มีพระคุณ แม้ว่าตนเองต้องยากลำบาก
12. การรักษาชื่อเสียงของหมู่คณะ	12. การไม่ปฏิบัติไปในทางที่ทำให้หมู่คณะของตนเสื่อมเสียชื่อเสียง
13. การบำเพ็ญประโยชน์	13. การอาสาพัฒนาชุมชน และสถานที่ตนอยู่อาศัย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

พฤติกรรม	การกระทำ
14. การเสียสละ	14. การเสียสละที่นั่งบนรถประจำทางแก่เด็ก คนชราและคนพิการ แม้ว่าตนเองจะเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า
15. การเห็นแก่พวกพ้อง	15. การปกป้อง และช่วยเหลือพรรคพวกของตน แม้ว่าเขากระทำผิด
16. การปฏิบัติต่อคนรวยดีกว่าคนไม่ร่ำรวย	16. การให้เกียรติและยกย่องคนร่ำรวยมากกว่าคนที่มีฐานะด้อยกว่า
17. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น	17. การไม่หยิบฉวยของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต
18. การขาดระเบียบวินัย	18. การแซงคิวผู้อื่นในการรับบริการ
19. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ	19. การบอกกล่าว หรือขออนุญาตผู้ปกครองก่อนออกจากบ้านพัก
20. การรับผิดชอบในการดูแลสังคม	20. การตักเตือนผู้ที่ทิ้งขยะลงข้างถนน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม รวมทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. กำหนดเนื้อหาที่บ่งชี้พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม โดยมีเกณฑ์ว่าจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ใช้ปฏิบัติต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่น ไม่นับรวมถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อตนเอง หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่มนุษย์และไม่อยู่ในขอบข่ายของพฤติกรรมทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจ
3. สร้างข้อกระทงตามความหมายของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมในลักษณะต่างๆ โดยข้อกระทงแต่ละข้อต้องมีลักษณะเป็นการกระทำที่ปฏิบัติต่อบุคคลในสังคม (Interaction)
4. นำข้อกระทงที่เขียนขึ้นจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ มาประกอบกันเป็นแบบสอบถามฉบับทดลอง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินความถูกต้องของการกระทำว่ามีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด โดยแบ่งระดับความถูกต้องออกเป็น 5 ระดับ คือ ถูกต้องที่สุด ถูกต้อง ตัดสินไม่ได้ ผิด และผิดที่สุด

5. นำแบบสอบถามฉบับทดลองไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย คือ เด็กในสถานสงเคราะห์บ้านปากเกร็ด ที่มีอายุระหว่าง 10-16 ปี จำนวน 30 คน และเด็กในมูลนิธิพิริยานุเคราะห์ จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อความเป็นรายข้อ

6. นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นทดลองมาวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามฉบับทดลองที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนนแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 2 ลักษณะ คือ

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางบวก มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ถูกที่สุด	ให้	5	คะแนน
ถูก	ให้	4	คะแนน
ตัดสินไม่ได้	ให้	3	คะแนน
ผิด	ให้	2	คะแนน
ผิดที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับข้อกระทงทางลบ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ถูกที่สุด	ให้	1	คะแนน
ถูก	ให้	2	คะแนน
ตัดสินไม่ได้	ให้	3	คะแนน
ผิด	ให้	4	คะแนน
ผิดที่สุด	ให้	5	คะแนน

6.2 นำคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมาเรียงลำดับ จากคะแนนสูงสุดไปจนถึงคะแนนต่ำสุด แล้วคำนวณหาอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% คัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูง ผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ แล้วนำคะแนนทั้งสองกลุ่มนี้มาวิเคราะห์โดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มนี้เป็นรายข้อ คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า $t \geq 1.75$ ซึ่งได้จำนวน 20 ข้อ

7. นำข้อกระทงที่ได้จากการวิเคราะห์รายข้อและจากคำตอบในข้อคำถามปลายเปิด มาเขียนเป็นแบบสำรวจฉบับใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม จำนวนทั้งหมด 20 ข้อ แต่ ละข้อการกระทำประกอบด้วยคำถามย่อย 4 คำถาม คือ เคยทำหรือไม่ จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส เคยเห็นคนอื่นทำหรือไม่ และคิดว่าคนอื่นจะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส ในแต่ละคำถามจะเป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความถูกต้องของการกระทำว่า มีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด ซึ่งแบ่งระดับความถูกต้องของการกระทำเป็น 5 ระดับ คือ ถูกต้องที่สุด ถูกต้อง ตัดสินไม่ได้ ผิด และผิดที่สุด

8. นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพของแบบสำรวจ

8.1 ความตรงของแบบสำรวจ

8.1.1 ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักจิตวิทยาประจำสถานสงเคราะห์และนักสังคมสงเคราะห์ พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ว่าครอบคลุม และถูกต้องตรงกับเนื้อหาของพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของเด็กในสถานสงเคราะห์เพียงใด ตลอดจนพิจารณาภาษาที่ใช้ และความเหมาะสมถูกต้องชัดเจน แล้วนำแบบสำรวจพฤติกรรมที่ได้รับการตรวจแก้มาปรับปรุงให้ดีขึ้น

8.1.2 ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นหาความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยการหาอำนาจจำแนกรายข้อ (ภาคผนวก ข)

8.2 ความเที่ยงของแบบสำรวจ

ความเที่ยงของแบบสำรวจ (Reliability) ผู้วิจัยทดสอบหาความเที่ยงของแบบสำรวจด้วยวิธีทดสอบซ้ำ (Test - Retest) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเด็กกำพร้าทั้งชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 10-16 ปี ในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีแห่งละ 15 คน รวม 30 คน โดยเว้นระยะทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นาน 1 สัปดาห์ แล้วจึงค่อยทดสอบซ้ำกับเด็กกลุ่มเดิม

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาหาค่าความเที่ยงของแบบสำรวจในแต่ละมาตรด้วยวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ตามสูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment) ได้ผลปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงของมาตรวัด

มาตรที่	ค่าความเที่ยง
1. เคยทำหรือไม่	0.76
2. คิดว่าจะทำหรือไม่	0.84
3. เคยเห็นคนอื่นทำหรือไม่	0.83
4. คิดว่าคนอื่นจะทำหรือไม่	0.72
5. การประเมินการกระทำ	0.89

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสำรวจ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
- คำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนพฤติกรรมจรรยาธรรมทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง
- วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจรรยาธรรมทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรเพศ และประเภทของสถานสงเคราะห์ โดยใช้ t-test

4. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับอายุแตกต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

5. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟอ์ (Scheffe') โดยใช้ $\alpha = .05$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย